

ترجمان ادبیات

چگونه درباره کتاب‌هایی که
نخوانده‌ایم حرف بزنیم؟

پی‌یر بایار

ترجمه محمد معماریان و مینا مزرعه فراهانی

www.ketab.ir

این اثر ترجمه‌ای است از:

How to Talk about Books You Haven't Read

Pierre Bayard

English Translator: Jeffrey Mehlman

ISBN: 978-0-262-08307-7

سرشناسه: پایار، پیر، ۱۹۵۳ - م

عنوان و نام پدیدآورنده: چگونه درباره کتاب‌هایی که نخوانده‌ایم حرف بزنیم / پی‌یر

پایار؛ ترجمه به انگلیسی جفری ملمان؛ ترجمه محمد معماریان، مینا مززعه‌فراهانی

مشخصات نشر: تهران: ترجمان علوم انسانی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۸۲ ص؛ ۱۲/۵ × ۲۱/۵ س.م

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۹۱-۰۷-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبیا

یادداشت: کتاب حاضر از ترجمه انگلیسی تحت عنوان

«How to talk about books you haven't read» به فارسی برگردانده شده است.

یادداشت: عنوان اصلی: Comment parler des livres que l'on n'a pas lus; 2007

موضوع: ادبیات-- تاریخ و نقد-- نظریه

موضوع: کتاب و مواد خواندنی

شناسه افزودن: معماریان، محمد، ۱۳۶۰-، مترجم

شناسه افزودن: مززعه‌فراهانی، مینا، ۱۳۶۱-، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۸۱۳۹۵ ج ۲/ب/۵۲/۵۲

رده‌بندی دیویی: ۸۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۳۷۴۵

چگونه دربارهٔ کتاب‌ها که نخوانده‌ایم حرف بزنیم

نویسنده: پی‌یریاپار

ترجمه: به‌ان لیبسی، سوری ملین

ترجمه به فارسی: محمد معاریان و مه‌مزرعه‌فاهانی

ناشر: ترجمان علوم انسانی

ویراستاز: سید احمد موسی‌نژاد

طراح جلد: محمدامین عموه‌نژاد

صفحه‌آرا: علی اصغر مالک

ناظر تولید: امیرحسین ندیری

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ترجمان: تهران، خیابان نجات‌اللهی، خیابان اراک،

پلاک ۴۶، طبقه ۴، تلفن: ۸۸۸۵۴۳۱۴ و ۱۸

پست الکترونیک: info@tarjomaan.com

حقوق چاپ و نشر در قالب‌های کاغذی،

الکترونیکی و صوتی، انحصاراً برای انتشارات

ترجمان علوم انسانی محفوظ است.

۷	فهرست کوتاه‌نوشت‌ها
۹	مقدمه مترجم
۱۳	سراغاز
۱۹	بخش اول:
	روش‌های نخواندن
۲۱	[۱] کتاب‌هایی که نمی‌شناسید
۳۱	[۲] کتاب‌هایی که تورق کرده‌اید
۴۷	[۳] کتاب‌هایی که درباره‌شان شنیده‌اید
۶۱	[۴] کتاب‌هایی که فراموش کرده‌اید
۷۱	بخش دوم:
	ببر و زردهای ادبی
۷۳	[۵] بی‌سواد در جامعه
۸۵	[۶] بی‌سواد در استان
۹۷	[۷] بی‌خورد با نام سند
۱۰۰	[۸] رود روی حشوت
۱۱۱	بخش سوم:
	روش‌های رفتاری
۱۲۱	[۹] شرم‌نده نباشید
۱۳۷	[۱۰] ایده‌هایتان را تحمیل کنید
۱۵۳	[۱۱] کتاب خودتان را بسازید
۱۶۷	[۱۲] درباره‌ی خودتان بگویید
۱۸۱	ختم کلام

مقدمه مترجم

در فضایی که کتاب خوانی یک فضیلت بی چون و چرا محسوب می شود، سخن گفتن از «بیوه» در باب نخوانی» ساده نیست. اما هدف این اثر، مدح کتاب نخواندن یا آرزوی کارهای تظاهر به مطالعه نیست؛ هر چند که در عمل می تواند به این کار نیز باید بلکه هدف مؤلف، پی‌ریایار، استاد دانشگاه «پاریس ۸» که یکی از مؤلفان دانشگاه سوربن سابق است، ارائه روایتی پست مدرن از کتاب خوانی است.

این روایت می گوید تعریف «کتاب خوانی» به عنوان «مطالعه کامل و دقیق یک اثر و فهم منظور نویسنده» در اغلب موارد، تنها مفید نیست، بلکه امکان پذیر هم نیست. کتاب هایی که نمی شناسید، حورق کرده‌اید، درباره شان شنیده‌اید یا حتی فراموش کرده‌اید نیز می تواند در رمز آثاری باشند که بر زندگی شما و فهمتان از دنیای پیرامون اثر گذاشته‌اند. از متن ادبی، تاریخی یا علمی دوران ساز که بگذریم، شاید برخی متون اصدی در نیز نمونه‌ای شایان از این نوع اثر غیر مستقیم باشند؛ حتی کسانی که هیچ مواجهه مستقیمی با این متون نداشته‌اند، متأثر از ایده‌های آن‌ها هستند. در تحلیل بابار، رابطه کتاب‌ها با سایر نظام‌های فرهنگی‌ای سنجیده می شود که جایگاه نهایی محتوای اثر را در ضمیر شخصی و جمعی مردم تعیین می کنند؛ شایعاتی که پیرامون کتاب شکل می گیرند، ایده‌هایی که در میان مردم

پراکنده می‌شوند و تعارض‌هایی که اثر برای خوانندگان مختلف خود پدید می‌آورد. او اصرار دارد که روابط میان ایده‌ها چه بسا مهم‌تر از اصل ایده‌ها هستند، تا آنجا که فهم جایگاه یک ایده در منظومه ایده‌های موجود، حتی بدون مطالعه کامل آن، می‌تواند تا حدی متناظر با مطالعه آن محسوب شود. و در سوی دیگر، اقتضائات شخصی قرار دارند که رابطه هر خواننده با یک کتاب را متمایز از سایر خوانندگان آن می‌کنند. هر مؤلفی، درست پس از نگارش کتاب خود می‌میرد تا هر کتاب‌خوانی، فراخور احوالات شخصی خود، برداشتی خاص از اثر او داشته باشد و با این برداشت، نیمه‌جان دوباره به اثر و مؤلف آن بیخشد. این برداشت‌ها که به هیچ روی مصون از بارها، هیجانات و قوت و ضعف‌های فردی نیستند، بازنمایی‌های متعدد و متکثری از متن وجود می‌سازند که در کنار یکدیگر، شبح آن کتاب در جامعه را خلق می‌کنند.

روایت بایر بنامه کادمیک قدرتمندی در نظریه نقد ادبی و روان‌تحلیلگری دارد. ادوارد قالی «آه پسند روایت شده است تا مطالعه آن برای عموم علاقه‌مندان جذاب باشد. او هریک از فصول دوازده‌گانه (و ختم کلام) کتاب را با محوریت کتاب داستان با شخصیت مطرح کرده است تا ایده‌های انتزاعی را در قالبی تمثیلی و در دسترس به مخاطب ارائه دهد. رمان‌های مشهور، فیلم‌های سینمایی و شخصیت‌های محبوب تاریخ ادب و هنر و فلسفه، سوژه‌هایی هستند که این استاد ادبیات فرانسه را در بیان منظورش یاری می‌دهند. این سبک روایتگری، کتاب بایر را به یک اثر پرفروش در میان مخاطبان غربی و نیز سوژه تحسین منتقدان تبدیل کرده است، هرچند به درستی نمی‌دانیم چقدر از آن‌ها به واقع این کتاب را خوانده‌اند. علاوه بر آنچه شاید تا کنون از این کتاب خوانده یا شنیده باشید، نگاهی به عنوان و فهرست مطالب آن یا حداکثر تورق آن، در کنار تجربه شخصی‌تان از «کتاب‌نخوانی» هم می‌تواند مهارت فعلی شما را، برای صحبت درباره کتاب‌هایی که چیزی درباره‌شان نشنیده‌اید، تا حد نیاز ارتقا دهد.

اگر این مقدمه برای آشنایی با مضامین کلی کتاب مفید بوده است، پس شاهد دیگری برای صحت گزاره ابتدایی این پاراگراف فراهم شده است؛ چرا که این مختصر حاصل ته‌نشست نوشته‌های مؤلف در ذهن کسی بود که چندین سال قبل، کار ترجمه آن را تمام کرده و علاقه زیادی به صحبت درباره کتاب‌هایی دارد که نخوانده است.

محمد معماریان

۲۶ فروردین ۱۳۹۵